

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Август 2022.

Београд, септембар 2022.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. и о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Резултати августовске анкете агенције Ипсос показују **повећање инфлационих очекивања представника финансијског сектора, која, након три месеца у којима су се налазила на нивоу од 6,0%, сада износе 7,0%.** С друге стране, очекивања у септембарској анкети агенције Блумберг нису се променила и **трећи месец заредом износе 6,0%.**

Краткорочна очекивања привредника такође су порасла, али мањим интензитетом и **износе 7,5% (7,0% у јулу), што представља изједначену вредност од фебруара,** када су била највиша у претходних неколико година.

Уобичајено виша од очекивања осталих сектора, **краткорочна инфлациона очекивања становништва остала су непромењена у односу на претходну анкету и износе 20,0%,** што је приближно стопи раста цена неких од основних животних намирница на које становништво више обраћа пажњу при формирању очекивања (хлеб 20,7%, уља и масти 21,7%, млеко, сир и јаја 23,5%, месо 23,7%). **Средњорочна очекивања такође нису забележила промене у односу на претходну анкету и износе 10,0% и за две и за три године унапред.** Распон кретања индекса перципиране и индекса очекиване инфлације још увек указује на то да **становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.**

Када су у питању остали институционални сектори и њихова **средњорочна очекивања, код финансијског сектора она су остала у границама циља Народне банке Србије – са очекивањима од 4,5% за две године унапред, односно 3,5% за три године унапред.** Привредници нису променили своја очекивања по питању инфлације за две године унапред – од маја она се налазе на нивоу од 5,0%, а смањена су очекивања по питању инфлације за три године унапред, са 5,0% у јулу на 4,0% у августу.

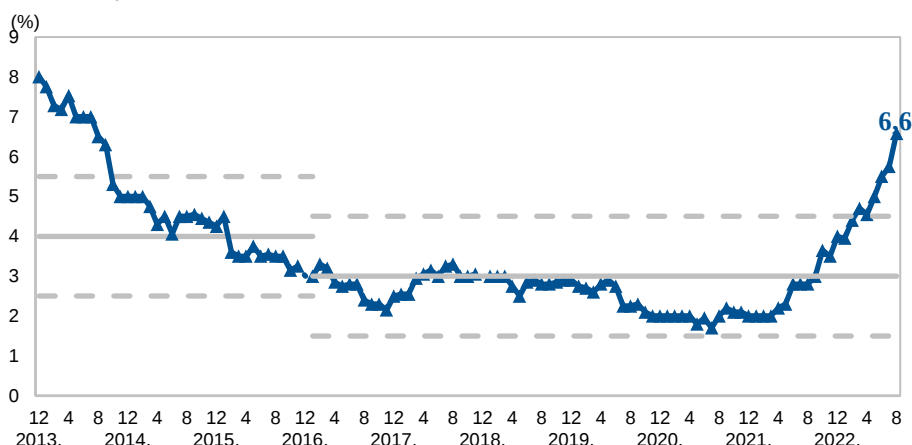
Усидреност инфлационих очекивања финансијског сектора у средњем року, између осталог, резултат је очуване релативне стабилности девизног курса и представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима августовске анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора расту и уместо нивоа од 6,0%, на коме су се налазила у мају, сада износе 7,0%. Насупрот томе, очекивана инфлација за годину дана унапред, према септембарској анкети агенције Блумберг, остала је непромењена у односу на претходне две анкете и износи 6,0%.

Августовска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ налази се између резултата забележених у августовским анкетама обеју агенција и износи 6,6% (Графикон 1).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

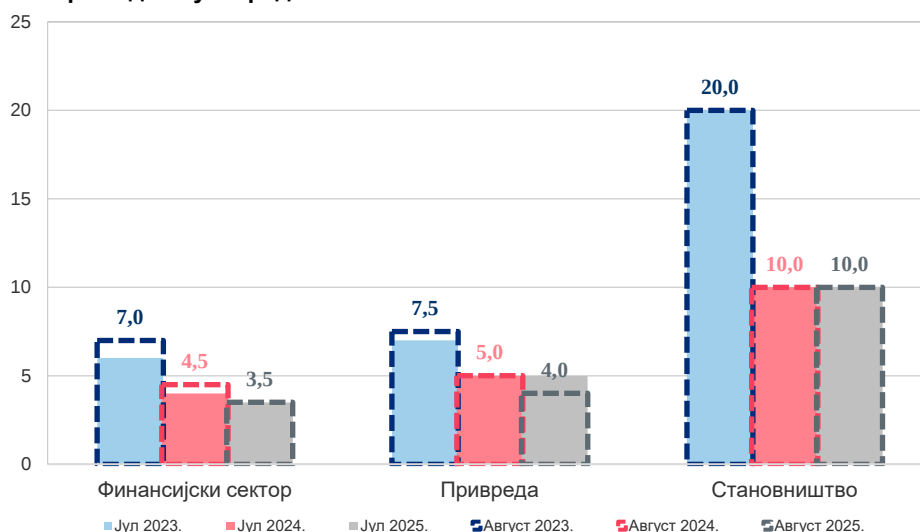
Очекивана инфлација у средњем року код финансијског сектора за две и три године унапред износи 4,5% и 3,5%, респективно. На основу ових резултата може се закључити да су **средњорочна очекивања представника финансијског сектора** наставила да се крећу у распону који се налази у границама циља Народне банке Србије.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенције Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања привреде

Краткорочна инфлациона очекивања представника привреде у августу су била на нивоу од 7,5%, што представља повећање од 0,5 п.п. у односу на јул. Када су у питању средњорочна очекивања, привредници очекују инфлацију од 5,0% за две године унапред, што је исто као у јулу, и 4,0% за три године унапред, што је мање од јулских 5,0% (Графикон 2).

Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

Извор: Ипсос.

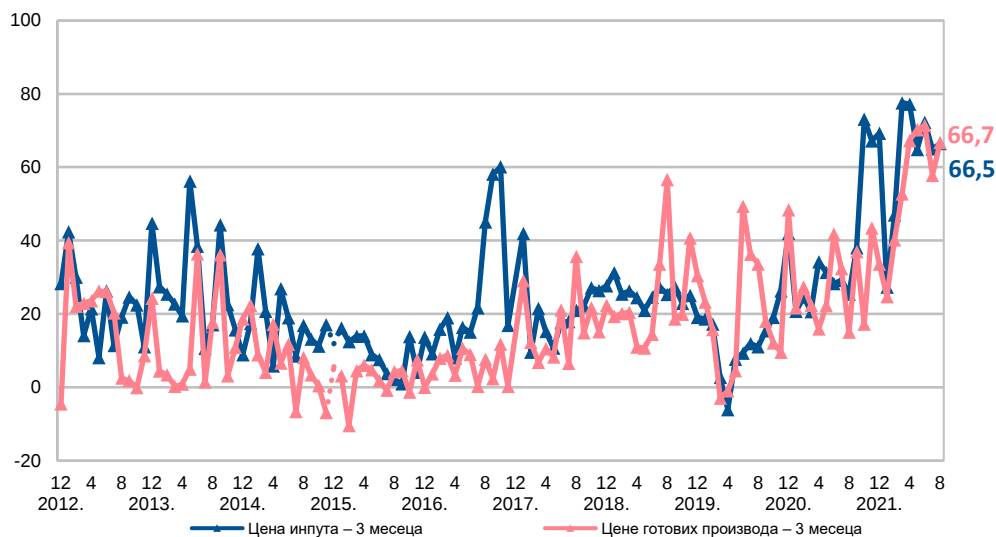
Августовска анкета не бележи веће промене учешћа испитаника који очекују раст цена инпута у односу на јул и за период од три месеца унапред, и за 12 месеци унапред и налазе се на нивоу од око 66–67%. Када је реч о очекиваном кретању цена сопствених готових производа/услуга, примећене су различите тенденције. У кратком року удео привредника који очекује раст цена готових производа/услуга износи око 68%, за разлику од јулске анкете, где је износио 60% (Графикон 3), док је за период од наредних 12 месеци, након раста у јулу, забележен пад удела оних који очекују раст цена, са 79% на око 65%.

Перцепција привредника о пословним условима благо је побољшана, с обзиром на то да је након два месеца, у којима је око 60% испитаника пословне услове оцењивало као погоршане, њихов удео у последњој анкети смањен на око 54%. Удео привредника с неповољним очекивањима по питању кретања пословних услова у наредној години дана креће се на нивоу вишемесечног просека (април–јул) од 30,0%.

Када је реч о кретању сопствене производње/промета, учешће привредника који очекују раст за период од три месеца износи око 20%, што представља

смањење у односу на прошли месец (35% у јулу), као и најнижи резултат од августа 2020. године. За период од 12 месеци удео оних који очекују раст производње/промета од априлске анкете креће се у интервалу од 60% до 70%.

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

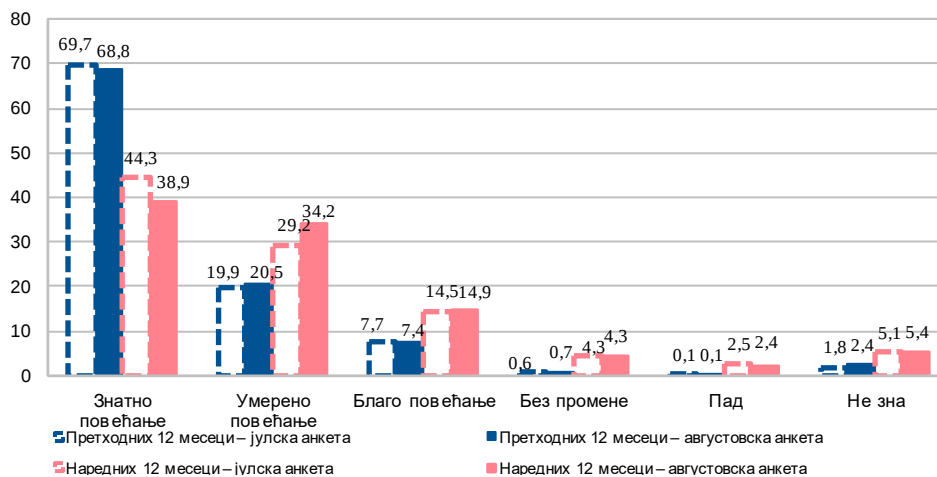
* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

Инфлациона очекивања становништва

Инфлациона очекивања становништва задржала су се на нивоу од 20,0% за годину дана унапред и 10,0% за две односно три године унапред.

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

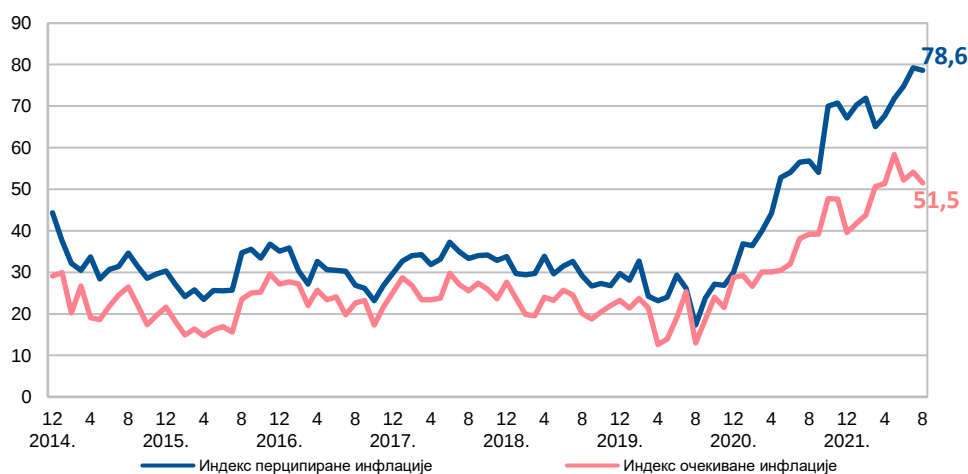

Извор: Ипсос.

Када је у питању дистрибуција одговора становништва (Графикон 4), проценат испитаника који очекују умерено или благо повећање цена у наредној години дана у августу се вратио на ниво из јуна и износи око 49% (43,7% у јулу), а учешће оних који очекују знатно повећање цена смањено је са 44% у јулу на око 39% у августу.

Распон кретања индекса перципиране и очекиване инфлације (Графикон 5) указује на то да становништво и даље очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана. Овакво кретање имплицира да део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12 месеци не очекује наставак раста у наредних 12 месеци, што указује на то да и сектор становништва очекује ублажавање инфлаторних притисака у наредном периоду.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва
(у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/ioi/izvestaji/ioi_02_2016.pdf).